

tartották – kedden reggel, Triesztben hajóra szállt. Augustus harmincadikán megérkezett Jaffába, ahol nagy küldöttség fogadta, s kísérte Jeruzsálembe. A főváros zászlódszót öltött. Huszonöt egykori tanítványa kísérte el. A *Besz József Cvi* jesíva hamarosan működni kezdett, a tanházat sok felnőtt is látogatta.

Fél év sem telt el, és Horovicz főrabbi, az Aguda megbízásából felhívást tett közzé: „Köztudomású, hogy Duschinszky főrabbit a szent Erecbe hívtuk, és ígértük, hogy minden tekintetben ellátjuk; nevéhez, nagy múltjához, tudásához és hírnevéhez méltóan megbecsüljük. Sajnos, ma az a helyzet, hogy nagynevű vezérünket nem tudjuk ellátni, a jesívát berendezni, a bóhereket elhelyezni, nagytiszteletű főrabbinak megfelelő templomot biztosítani.” A felhívást még sok követte; néha maga a főrabbi kérte, hogy a kólét és a jeruzsálemi hitközséget támogassák. Egyre nehezebben, és egyre kevesebb pénz gyűlt össze a hazai perselyekben. S noha az 1937-es marienbadi Aguda-konferencián Duschinszkyt mint díszvendéget ünnepelték, gondjain segíteni – úgy látszik – nem tudtak.

Jeruzsálemben még sokáig intrikáltak a vesztesek. Fizetését rendszertelenül kapta meg. Temploma, így gyülekezete nem volt – az imaházakat a hászidok foglalták el, a nagytemplomban a mizrahista Kuk főrabbi szónokolt –, ezért József Cvi Duschinszky, jeruzsálemi ortodox főrabbi szombatoként a lakására hívott össze *min-jent*; de még azzal is bajok voltak, mert vallásos híveit zavarta az épület földszintjén működő, katolikus misszió...

Milyen folyóirat a *Kommentár*?

Szabadelvű széles látókörű, biztos ízlésű, elfogulatlan, tisztességes.

Példaképe a kilencven éve fennálló amerikai *Commentary*.

A jelenvaló múltat éppúgy fürkészi, mint a múlttá váló jelent. Nem a fű alól, hanem a magasból szemlélődik. Szívén viseli a kisebbségek sorsát, így a Magyarországon különösen problematikus létű zsidóságot. Elő szeretné mozdítani a Kárpát-medencében élő nemzetiségek közeledését. Nem tágit az emberek közti egyenlőség kipróbált eszméjétől. Világosan beszél, és amit elmond, bizonyítja, illusztrálja. És olvasmányosnak sem utolsó.

Miért fizessen elő a *Kommentár*ra?

- Mert az újságos standokon elborítják a szabad sajtó kétes termékei.
- Mert saját meggyőződését láthatja igazolva benne.
- Mert a keresők lapja, és úgy hisszük, egyelőre még Ön is keresi, nem találja meg az igazságot.
- Mert nem akarjuk, hogy zavarba jöjjön, ha barátai megkérdeik: előfizette-e már?
- Mert így engedményhez jut, nemcsak kényelemhez.
- Mert a tiszta gondolkodás a mai körülmények között a túlélést jelenti

Egy szám ára: 72 Ft.

Évi tíz szám előfizetéssel: 640 Ft.

A lap előfizethető a Polliagua Kft. számláján: Általános Értékforgalmi Bank 204-13961. Előfizetőink jelentkezését várjuk a szerkesztőség címén (Pelle János, 1055 Budapest, Honvéd utca 24. V. em 1.) vagy telefonján: 131-8484.

Szántó T. Gábor

HALLJAD IZRAEL!

[1]

*Ma sem léptem közelebb,
s nem láttam jelét, hogy hamarabb
érkezne Ő, vagy legalább
hírnöke, ki közli: elmarad.
Pohár bor áll az asztalfőn,
s ahogy semmivé párolog,
egyre tűrhetetlenebb,
hogy nem történik meg a dolog.
Bosszúsán hörpintem ki mind
jó Elijáhu serlegét,
hétköznapi közél bújok
kivárni az Ő idejét.
S ahogy múlik évre év,
úgy vagyok én is kénytelen
belátni telt s üres pohár
között, hogy eredménytelen
várni, hisz mindenből csak
hiánya az, mi rámmere,
s marad kenyér, csók, toll, papír
csitítani, mit nem lehet.*

[2]

*Csupán az elzűmmögött imák
évelő eszmék romjain,
adnak fonalat kezembe,
hogy ezredév mély nyomain
tovább haladjon a múlt.
Mert út lesznek. Pillanatmagam
láncszemmé érik, kűtmélyre ér
az időben, s lám nem hasztalan
létezésem, mert ujjaim
dermedt kezeket tapintanak,
s rajtuk vér áramlik át,
ahogy ajkamon a szavak
formálják: Halljad Izrael!
Zengik: Egyetlenegy!
Körülzsongják, mint mézet méh,
a kimondhatatlan Nevet.
Így zárul reggelre este,
áramkörre kétezer évek,
a szót adják hagyatéku
egymásnak a nemzedékek.
Daços hit szikláit
imáink szóhabarcsa tartja –
szétosztatot a megváltás
hány emberöltő, annyi darabra.*